

Prima instanță: Judecătoria Botanica, mun. Chișinău
Judecător: V. Holban
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Vascan, I. Țurcan, E. Palanciuc

Dosarul nr. 2ra-519/18

DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
Judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru, Maria Ghervas,
Iuliana Oprea, Luiza Gafton

examinând recursul declarat de către Petrov Victor prin intermediul avocatului Cerga Ion,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg împotriva lui Petrov Victor cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Victor Petrov și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 13 octombrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 13 mai 2015 Porciulean Oleg a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Petrov Victor cu privire la încasarea datoriei în mărime de 23 000 euro, dobânzii de întârziere în mărime de 8 924 euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat reclamantul că printr-un acord, în calitate de împrumutător a acordat lui Petrov Victor, în calitate de împrumutat, suma în mărime de 23 000 euro cu titlu de împrumut până la data de 15 iunie 2012, fapt ce se conține în recipisa care a fost întocmită și semnată personal de părât.

Invocă că la scadență, părâtul nu a executat obligația de restituire a împrumutului. Mai mult decât atât, acesta nici până în prezent nu și-a executat obligația asumată.

Prin urmare, solicită încasarea sumei în mărime de 23 000 euro, dobânzii de întârziere în mărime de 8 924 euro și a taxei de stat în mărime de 18 800 lei.

Ulterior, la 27 ianuarie 2016 reclamantul a depus o cerere prin care a majorat cuantumul dobânzii de întârziere, solicitând încasarea acesteia pentru perioada 21 aprilie 2015 - 27 ianuarie 2016 în mărime de 4 691 euro și încasarea suplimentară

a taxei de stat în mărime de 3 140 lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 13 octombrie 2016, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg împotriva lui Petrov Victor cu privire la încasarea datoriei. S-a încasat din contul lui Petrov Victor în beneficiul lui Porciulean Oleg suma de 23 000 euro cu titlu de datorie, dobânda de întârziere în mărime de 13 615 euro și taxa de stat în mărime de 21 940 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017, a fost respins apelul declarat de Victor Petrov și a fost menținută hotărârea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 13 octombrie 2016.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 26 ianuarie 2018 Petrov Victor prin intermediul avocatului Cerga Ion (mandat nr.0070271, f.d.24, volumul I) a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017 și a hotărârii Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că atât instanța de apel cât și instanța de fond nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, au aplicat eronat normele de drept material, au apreciat greșit probele. A invocat, că decizia instanței de apel a fost emisă fără o apreciere obiectivă, multilaterală, fiind totalmente pus accentul asupra poziției reclamantului și instanței de fond.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 10 ianuarie 2018 (f.d. 21, volumul II), cât și faptul că la materialele cauzei nu sunt careva probe privind recepționarea acesteia, recursul lui Petrov Victor se consideră declarat în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2018, recursul declarat de Petrov Victor prin intermediul avocatului Cerga Ion, s-a considerat admisibil.

Potrivit art. 441 CPC, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) al CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Examinând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Petrov Victor prin intermediul avocatului Cerga Ion este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

Conform art. 445, alin. (1), lit. c) CPC instanța, după ce judecă recursul, este

în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Cu referire la recursul declarat de către Petrov Victor prin intermediul avocatului Cerga Ion, instanța de recurs reține următoarele.

Din materialele dosarului reiese că în baza recipisei, Petrov Victor s-a obligat să restituie lui Porciulean Oleg suma de 23 000 euro, care le-a luat cu titlu de împrumut, până la data de 15 iunie 2012 (f.d. 10 vol. I).

Astfel, cu referire la recipisa enunțată, din probele administrate în prezenta cauză reiese că potrivit raportului de expertiză nr. 485 din 08 aprilie 2016, s-a constatat că semnătura executată din numele lui Petrov Victor pe recipisa litigioasă, prin care se confirmă că Petrov Victor a luat cu împrumut de la Porciulean Oleg suma de 23 000 euro până la 15 iunie 2012, probabil a fost executată de însăși Petrov Victor.

Totodată, din raportul enunțat rezultă că în urma cercetărilor grafoscopice a semnăturii în litigiu din numele lui Petrov Victor, plasată sub text, în dreptul inscripției manuscrise a numelui Petrov Victor din recipisă, s-a ajuns la o concluzie probabilă. Astfel, de răspuns la întrebarea nr. 2 este posibil numai în cazul unor cercetări suplimentare cu prezentarea unui volum suficient de modele din punct de vedere cantitativ și calitativ, întru formularea unei concluzii categorice, pozitive sau negative (f.d. 98-105 vol. I).

Deci, din conținutul raportul menționat reiese că în urma efectuării expertizei grafoscopice nu s-a ajuns la o concluzie certă, ci la o probabilitate că însăși Petrov Victor a semnat recipisa care constituie mijlocul de probă decisiv în prezenta cauză civilă. Respectiv, Colegiul consideră că odată ce nu s-a înlăturat presupunerile ce planează pe marginea acestui mijloc de probă prin efectuarea unei expertize suplimentare, această probă urma a fi administrată în coroborare cu alte probe pertinente în prezenta cauză.

În acest sens, Colegiul consideră întemeiate argumentele recurentului privitor la faptul că instanța de apel nu a soluționat prezentul litigiu prin o examinare obiectivă și multilaterală cauzei. La fel, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate de către apelantul în cererea de apel. Colegiul reține că apelantului urma a-i fi dat răspuns la toate argumentele esențiale invocate, ceea ce nu s-a efectuat în prezenta cauză, fapt ce a generat înaintarea prezentului recurs, unde în esență recurentul invocă nemotivarea hotărârii judecătorești și lipsa unor răspunsuri clare și suficiente pe marginea argumentelor invocate.

Potrivit art. 390 alin. (1) lit. e) CPC, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, studiind actele pricinii și verificând legalitatea deciziei instanței de apel, ajunge la concluzia că instanța de apel prematur a respins apelul declarat de către Petrov Victor, nu a supus examinării depline cumulul probelor și înscrisurilor anexate la dosar, ceea ce contravine prevederilor legale.

Potrivit art. 25 alin. (1) CPC, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, reține că Petrov Victor la depunerea cererii de apel a anexat un șir de acte întru susținerea poziției sale, în baza cererii din 02 mai 2017 (f.d. 199 vol. I), probe neexamine de către instanța de apel sub aspectul pertinentei și concludentei, obținute după pronunțarea hotărârii primei instanțe, fapt menționat expres în cererea enunțată.

Prin urmare, Colegiul constată că instanța de apel urma să stabilească și să elucideze circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, or apelul este calea de atac ordinară, devolutivă și suspensivă de executare, ce impune rejudecarea fondului cauzei.

Pe lângă competența cu privire la verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate, această cale de atac conferă instanței investite cu soluționarea apelului și unele atribuții ale primei instanțe, ce se extind asupra tuturor împrejurărilor de fapt și de drept ale pricinii.

Colegiul lărgit constată că instanța de apel potrivit art. 372 alin. (5) CPC, urma să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată, inclusiv instanțele de apel sunt obligate de a motiva hotărârile sale. În special, decizia instanței de apel trebuie să conțină circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei referitor la admiterea sau respingerea acțiunii, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanței în caz de respingere a unor probe prezentate de participanți, ș.a.

Instanța de recurs reamintește că obligația de motivare a hotărârilor judecătorești își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile și argumentele sale (*CEDO, hotărârea Werner c. Austria din 24.11.1997*), combinat cu dreptul părților ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv (*CEDO, hotărârea Van de Hurk c. Olanda din 19.04.1994*), iar obligația de motivare a hotărârilor este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior, piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

În același timp, instanța de recurs menționează că motivarea care stă la baza deciziei trebuie să trateze separat fiecare dintre problemele ridicate de fiecare parte, cu excepția situației în care mijlocul respectiv de apărare era de natură să influențeze definitiv soluționarea cauzei.

Instanța de recurs indică că fiecare parte a procesului trebuie să aibă nu numai facultatea de a-și face cunoscute elementele, pe care se bazează pretențiile

sale, dar și aceea de a lua cunoștință și de a discuta orice probă sau concluzie prezentată instanței de judecată (*CEDO, hot. Lobo Machado vs. Portugalia din 20.02.1996; hot. Vermeulen vs. Belgis din 20.02.1996*). Nu prezintă nici o relevanță dacă elementul susceptibil să conducă la o anumită decizie este adus în discuție de către părți sau sesizat din oficiu de către instanță, chiar și în această din urma situație, judecătorul fiind obligat să impună discutarea lui.

În contextul dat, Colegiul menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărârii în întregul ei, independent de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, în conformitate cu art. 373 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2018 și de a restitui prezenta pricină civilă spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate, să verifice circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze probele sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material care reglementează relațiile civile, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1), lit. c), alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Petrov Victor prin intermediul avocatului Cerga Ion.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2018, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg împotriva lui Petrov Victor cu privire la încasarea datoriei, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Druță

Judecătorii

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Iuliana Oprea

Luiza Gafton